

Cahit AKSU¹, M. Kayhan KURTULDU²

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DERS ÇALIŞMA YAKLAŞIMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu çalışmada Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin ders çalışma yaklaşımlarının çeşitli değişkenlerle olan ilişkileri incelenmeye çalışılmıştır. Çalışmada Biggs (1987) tarafından geliştirilen, Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılmış olan Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği kullanılmıştır. Betimsel araştırmalardan ‘tarama modeli’ ile yürütülen çalışmanın ‘çalışma grubu’; 164 kişiden oluşmuştur.

Araştırmadan; ders çalışma yaklaşımları incelenen 164 kişilik çalışma grubunun ağırlıklı olarak %61 oranında ‘Derin Yaklaşım’ türünü tercih ettiği, hem kız öğrenciler hem de erkek öğrencilerin ‘Derin Yaklaşım’ı benimsedikleri, ancak kız öğrencilerin erkeklerden daha fazla ‘Derin Yaklaşım’ a sahip oldukları, öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları ile akademik başarıları arasında anlamlı bir fark olmadığı, ancak kız öğrencilerin akademik ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğu ve bunun nedeninin, kızların derin ders çalışma yaklaşımını daha fazla sergiliyor olmaları olabileceği, müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımları ile öğrenim gördükleri sınıf düzeyi arasında anlamlı fark olduğu ve ‘Derin Yaklaşım’ ı ağırlıklı olarak birinci sınıfların, ‘Yüzeysel Yaklaşım’ı ise ağırlıklı olarak üçüncü sınıfların temsil ettiği, sınıf düzeyleri ilerledikçe de öğrencilerin ders çalışma yaklaşımlarının ‘Derin Yaklaşım’ dan ‘Yüzeysel Yaklaşım’a dönük bir eğilim gösterdiği ve müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımları ile mezun oldukları lise türü değişkenine yönelik anlamlı bir farkın bulunmadığı yönünde bulgular elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Müzik Öğretmenliği, Ders Çalışma Yaklaşımları

1Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği ABD, cahitaksu@ktu.edu.tr

2Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği ABD, kayhankurtuldu@gmail.com

EVALUATION OF STUDYING APPROACHES OF THE MUSIC TEACHER CANDIDATES ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

Abstract

In this study, students of the Faculty of Education-Music Education Department study approaches have been explored with the help of several variables. The "Study Approach Scale" developed by Biggs (1987) and Turkish reliability and validity conducted by Yılmaz and Orhan (2011) have been used. "Study group" of this study carried out by 'screening model' from descriptive researches is composed of 164 people.

From research; it has been found out that 61% of the study group of 164 people whose study approaches were examined, both female and male students preferred 'Deep Approach', but female students had more 'Deep Approach' than male students, no significant difference between students' study approach and their academic achievement, but the girl students have academic average higher than male and the reason for this was female students man exhibit deep study approach more, there was a significant difference between the music teacher candidates' study approach and the class level they were enrolled and that the 'Deep Approach' was represented by mainly first class, "The superficial approach" was mainly represented by the third class, as class levels progress the students study approach showed tend towards "superficial approach" from 'Deep Approach' and there was no significant difference for music teacher candidates regarding their study approaches and high school type they graduated .

Keywords: Music Education, Music Teaching, Study Approaches

GİRİŞ

Herhangi bir eğitim sürecinin en önemli temel yapı taşlarından biri derslerdir. Eğitimin türü, niteliği ve kalitesi üzerinde belirleyici bir rol üstlenen derslerin sağlıklı bir biçimde yürütülmesinin yanında, derslere karşı ilgi ve verimli ders çalışmak da bireylerin başarısı açısından önemlidir.

Eğitimde istenilen başarı düzeyine ulaşmada birçok değişken etkilidir. Bunlar arasında öğretmenin niteliği, öğretme-öğrenme ortamının fiziksel özellikleri, uygulanan öğretim yaklaşımları, çalışma materyalinin özellikleri etken olarak sıralanabilir. Ayrıca öğrenciden kaynaklanan özellikler de söz konusudur. Bunların başında öğrencilerin etkili öğrenme ve verimli ders çalışma tutum ve alışkanlıklarına sahip olmamaları gelmektedir. Öğrencilerin öğrenme becerilerine ilişkin yeterlilik düzeyi, okul başarısı üzerinde belirleyici bir etken olarak ortaya çıkmaktadır (Tümkaya, Bal, 2006).

Öğrenme ve ders çalışma yaklaşımlarının yanı sıra, öğrenmeyle ilişkili söz konusu önemli faktörlerden biri de epistemolojik inançlar olarak bilinen, bireylerin bilgi ve öğrenme hakkındaki inançlarıdır. Araştırmalar epistemolojik inançların, öğrenme sürecinde bireylerin belirledikleri öğrenme yaklaşımlarının tür ve düzenini etkilediğine işaret etmektedir (Chan, 2003: Akt; Topkaya, Yaka, Öğretmen, 2011). Bireylerin ders çalışma yaklaşımları üzerinde etkisi olduğu söylenen epistemolojik inançlar, aynı zamanda duyuşsal yönden düşünülürse bireyin derslere ve ders çalışmaya ilişkin duygularını, düşüncelerini, alışkanlık ve tutumlarını da doğrudan etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını etkileyen pek çok faktör vardır. Bunlar; bireysel farklılıklar, zamanı etkili kullanma, not alma, çalışma alışkanlıkları eğitimi ve öğretmen, aile, uygun bir çalışma ortamı, ev ödevleri, kütüphaneden faydalanma, okuma-dinleme ve yazma becerisi olarak isimlendirilebilir. Bununla birlikte ilgi ve istekler, öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ve tutumları açısından çok önemli görülmektedir (Memiş, 2007). Bazı öğrenciler bilgiyi ayrıntıları ile öğrenmeyi ve konular arası ilişki kurmayı amaç edinirken, bazıları iyi not almayı ve görevi iyi şekilde yerine getirmeyi amaç edinirler. Öğrenme yaklaşımları, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları ve uygun strateji kullanmaları ile ilişkilidir. Motivasyon öğrencilerin öğrenmeyi neden istediklerini, strateji ise nasıl öğrendiklerini açıklar (Zhang&Stenberg, 2001; Akt: Altun, 2013).

Öğrenme Yaklaşımları

Öğrencilerin herhangi bir okuma görevini nasıl algıladıkları ve onu nasıl öğrendikleri üzerine çalışmalar yapılırken oldukça güçlü bir fikir “öğrenme yaklaşımları” biçiminde Marton ve Säljö (1976) tarafından ortaya atılmıştır (Biggs, Kember, Leung, 2001) ve yine bireylerin öğrenme için çaba sarf ederken hangi amaç doğrultusunda hareket ettikleri ilk olarak Marton ve Säljö (1976) tarafından araştırılmıştır. Bu çalışmada bir grup üniversite öğrencisinin verilen bir metin üzerinde nasıl çalıştıklarına ilişkin nitel bir çalışma yapılarak, öğrencilerin deney sırasında okuduklarını derin veya yüzeysel olmak üzere iki ayrı düzeyde işledikleri belirlenmiştir. Çalışma sonunda metni derin düzeyde işleyen öğrencilerin öğrenme ile ilgili çabaları okuduğunu anlama amacı ile ilişkilendirilirken, yüzeysel düzeyde işleyen öğrencilerin sadece sınav esnasında yeterli performans sergilemeyi hedefledikleri ortaya konmuştur (Marton ve Säljö, 1976: Akt; Yılmaz, Orhan, 2011).

1970’li yılların ikinci yarısından itibaren öğrencilerin öğrenme yaklaşımları ve stratejileri üzerine çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Genel olarak bu çalışmalarda derin yaklaşım ve yüzeysel yaklaşım biçiminde iki öğrenme yaklaşımı ya da stratejisi tanımlanmaktadır. Literatürde görülen bu derin yaklaşım ve yüzeysel yaklaşım ifadeleri de aynı kavramı tanımlamaktadır. Bireyler yaptıkları öğrenme etkinliği sırasında bu yaklaşımlardan birine göre hareket etmektedirler (Chan, 2007; Yılmaz, Orhan, 2011). Yüzeysel yaklaşım genellikle ezberden öğrenme ve tekrar stratejileri yardımı ile bilginin arttırılarak öğrenilmesine bağlıdır. Derin yaklaşım ise geniş kapsamlı ve yansıtıcı okuma vasıtasıyla ifade edilen anlamları kavramayı ve öğrenmeyi üst düzeyde gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır (Chan, 2007).

Başarılı öğretim uygulamaları için; hedef kitlenin bilişsel, duyuşsal, toplumsal ve fizyolojik özellikleri dikkate alınmalıdır. Çünkü; öğrenme biçimi, motivasyon, kişilik yapısı, denetim odağı, epistemolojik inançlar, öz yeterlilik inançları ve cinsiyet gibi çok çeşitli bireysel farklılıklar öğrencilerin öğrenmeleri üzerinde etkilidir. Öğrencilerin öğrenmesini etkileyen etkenlerden biri de, hiç şüphesiz öğrenme yaklaşımlarıdır (Olpak, Korucu, 2014).

Wilson (1988), öğrencilerin pek çoğunun öğrenme sürecinde zekâ düzeyi düşüklüğü ya da yetenek yetersizliği nedeniyle değil, büyük oranda bilişsel öğrenme stratejilerindeki yani öğrenilecek yeni bilgileri işleme, düzenleme ve belleğe kodlama becerilerindeki yetersizlikler nedeniyle başarısız olduklarını belirtmektedir (Akt; Deryakulu, 2004). Diğer bir deyişle başarısızlığın altında yatan bu yetersizlikler çalışma becerilerinin, çalışma yaklaşımlarının beklenen düzeyde olmamasıyla doğru orantılıdır.

Bilişsel süreç sınıflandırmaları içerisinde öğrencilerin öğrenme stilleri ve ders çalışma yaklaşımları tercihleri önemli bir araştırma alanı haline gelmiştir. Bu araştırma alanları öğrenen bireyleri farklı kategoriler halinde tanımlanmaktadır. Bunlar; bağımsız çalışmayı tercih edenler, özel bir kurs ya da eğitimci yardımıyla çalışmayı tercih edenler, daha derin anlamlarıyla bilgiyi anlamayı ve işlemeyi tercih edenler ve yüzeysel olarak fazlaca detaylara odaklananlar olarak düşünülebilir (Thompson and O'Brien, 1991; Harperand Kember, 1986; Matthews, 1996; Bessant, 1997: Akt; Chan, et. al. 1999).

Sıklıkla üzerinde çok düşünülen bir öğretim programının ya da bir değerlendirme ölçütünün içeriğinin hazırlanmasında, öğrencilerin nasıl daha iyi öğrenebilecekleri ya da yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirip geliştiremeyecekleri göz ardı edilir. Öğrencinin öğrenmeye olan yaklaşımı ise çalışma alışkanlıkları ile birlikte başarısının tahmin edilebileceğini gösterir (Newble, Entwistle, 1986; Ramsden, Entwistle, 1981: Akt; Boehler, et. al. 2001). Literatürde ders çalışma kavramına yönelik temel bazı konuların ders çalışma alışkanlıkları, ders çalışma becerileri, ders çalışma yöntemleri gibi başlıklar altında ele alındığını görmek mümkündür. Yaklaşım kavramının yanında bu kavramlar da ders çalışma konusunun incelenmesinde literatürde önemli yer tutmaktadır.

Yenilmez ve Özbek (2007) yaptıkları çalışmada öğrencilerin çalışma alışkanlığı edinmeleri, uygulayabilmeleri ve kendisi için verimli olacak yöntemi seçebilmelerinin önemli olduğunu vurgulamışlar ve bu doğrultuda bazı çalışma alışkanlıklarını; aralıklı çalışma, aynen öğrenme, planlı çalışma yöntemi, okuma yöntemi, not alma tekniği, dinleme etkinliği, hatırlama, motivasyon, test yapma ve zaman yönetimi olarak sıralamışlardır.

Altunkurt'a göre (2008) akademik başarılar üzerinde önemli bir etken olan çalışma alışkanlıkları düzenli ders çalışma alışkanlığına dönüşmemişse, öğrenciler sınavlarına çalışmak ya da ödev yapmak gibi nedenlerle devamsızlık yapabilmektedirler.

Çalışma alışkanlıkları öğrenme yeteneğinin bağımsızlığı ve akademik başarı ile bir arada düşünülmüştür. Bir eğitimsel beceri olarak örnek vermek gerekirse, doğru öğrenme alışkanlıkları ve öğrenme stratejisine sahip bir öğrenci yüksek akademik başarı gösterme eğilimine sahiptir. Hatta öğrenci öğrenme becerisi açısından düşük olsa da doğru çalışma alışkanlıklarına sahipse, becerisi yüksek olan öğrenciler gibi iyi sonuçlar elde edebilecektir (Aluja, Blanch, 2004).

Uluğ'a (1981) göre, öğrencinin derslerini belli programlar içerisinde, dikkatini vererek, merak ve ilgiyle, sistemli ve düzenli bir şekilde çalışması, önüne çıkan problemleri çözerek çalışmayı tam olarak bitirinceye kadar sebat etmesi ve öğrenmede başkalarından geri kalmaması verimli ders çalışma tekniklerinin temel ilkelerini oluşturur. Öğrenci zeki de olsa, ailesinden çok destek de görse, hiçbir fiziksel ve ruhsal sorunu da bulunmasa ve diğer etkenler ne kadar istendik de olsa verimli çalışma alışkanlıklarını edinemediği sürece istediği sonuçlara ulaşamaz, zamanını ve enerjisini en verimli olacak şekilde kullanamadığı için başarı düzeyini arttıramaz ve daha iyi öğrenemez (Akt; Ünal, 2009).

Görüldüğü gibi öğrencilerin çalışma alışkanlıkları, becerileri, tutumları ve özellikle yaklaşımlarının önemi literatürde vurgulanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımlarını belirlemek ve bu yaklaşımların cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve akademik başarı gibi değişkenler ekseninde farklılaşıp farklılaşmadıklarının tespitidir. Bu düşünceden hareketle bu değişkenler alt problemler ekseninde oluşturulmuştur. Buna göre;

Birinci Alt Problem: ‘Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımı türü ve bunun cinsiyete göre dağılımı nedir?’

İkinci Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile ‘Akademik Başarı Düzeyi’ değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

Üçüncü Alt Problem: Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile ‘Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi’ değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

Dördüncü Alt Problem: ‘Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile ‘Mezun Olunan Lise’ değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?’

şeklinde olmak üzere çalışma 4 alt problem ekseninde organize edilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Öğretme-öğrenme sürecinde başarılı olabilmek için öğrencilerin nasıl ders çalıştıklarının bilinmesi, bunun yanında verimli ders çalışma alışkanlıklarına ne düzeyde sahip olduklarının belirlenmesi gerekmektedir (Temelli, Kurt, 2010).

Öğrencilerin zamanlarını ve emeklerini gereksiz harcamamaları için etkili ders çalışma stratejilerine sahip olmaları beklenir. Özellikle geleceğin öğretmenlerini oluşturacak öğretmen adaylarının ders çalışma strateji ve tutumlarına sahip olup olmadıklarının saptanması bu açıdan önemlidir (Erdamar, 2010). Eğitim fakültelerindeki öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları ve öğrenme kavramını nasıl algıladıklarının belirlenmesi, öğretmen yetiştirme sürecinin geliştirilmesi açısından önemli bir husustur. Öğretmen adaylarının baskın olarak tercih ettikleri öğrenme yaklaşımları ve öğrenme kavramına yönelik algıları, öğretmen yetiştirmede uygulanan öğretimin kalitesini yansıtacak düzeydedir (Ozan, Çiftçi, 2013).

Buradan hareketle özellikle müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının tespiti, bu profilin, müzik eğitiminin kendine özgü karakteri ile ilişkilendirilmesi ve Türkiye’de müzik disiplininin gerektirdiği ders çalışma yaklaşımlarının tespitine dönük yeterince çalışmanın bulunmayışı, bu araştırmayı ayrıca önemli kılmaktadır.

Varsayımlar

1. Araştırma modelinin problem için en uygun model olduğu varsayılmıştır.
2. Kullanılan ölçme aracının geçerlik, güvenirlik ve kullanılabilirlik açısından uygun olduğu varsayılmıştır.
3. Müzik Öğretmeni adaylarının ölçme aracına samimiyetle cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlıklar

1. Araştırma Biggs (1987) tarafından geliştirilen “Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeğinin” uygulanması ile sınırlıdır.

2. Araştırma müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının tespit edilmesi ile sınırlıdır.
3. Araştırma Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliğinde öğrenim gören 164 öğrenci ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Bu bölümde Araştırma'nın Modeli, Çalışma Grubu, Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi ile ilgili yöntem bilgilerine yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma 'Betimsel Araştırmalardan 'Tarama (Survey)' modeli bir araştırmadır. Betimsel Araştırmalar; olayı olduğu gibi araştıran ve ele alınan olayların ve durumların ayrıntılı bir biçimde araştırıldığı ve onların daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkilerinin incelenerek, "Ne" olduklarının betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır. (Karakaya, 2009, s.59) Betimsel araştırmaların bir türü olan Tarama Modeli ise; geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, ona uygun biçimde "gözleyip" belirleyebilmektir. (Karasar, 2005, s. 77)

Bu model kapsamında konu ile ilgili alan yazın taranmış ve çalışmaya konu olan "Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeği" çalışma grubundaki öğrencilere uygulanarak sonuçlar analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Yapılan çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 164 öğrenci çalışma grubunu oluşturmaktadır. Aşağıdaki tabloda çalışma grubunun; sınıf, cinsiyet ve mezun olunan lise türü bilgileri yer almaktadır. Tablodaki 'mezun olunan lise türü' değişkeni, çalışmadaki amaç doğrultusunda karşılaştırma yönünü sabitlemek için Güzel Sanatlar Lisesi ve Diğer Liseler biçiminde gruplanmıştır.

Tablo 1. Çalışma Grubu ve Grubun Sınıf Mevcudu, Cinsiyet ve Lise Değişkenine Yönelik Frekans Değerleri

Değişken	f	%
1. Sınıf	41	%25
2. Sınıf	46	%28
3. Sınıf	39	%23,8
4. Sınıf	38	%23,2
Kadın	102	62,2
Erkek	62	37,8
GSL	127	77,4
Diğer	37	22,6

Tablo 1'de yer alan veriler incelendiğinde sınıf mevcudu dağılımının dengeli, cinsiyet ve lise dağılımının ise ağırlıklı gerçekleştiği görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Çalışma verilerinin toplanmasında Biggs (1987) tarafından geliştirilen “Ders Çalışma Yaklaşımı Ölçeğinin” Yılmaz ve Orhan (2011) tarafından Türkçeye çevrilerek geçerlik ve güvenilirliği yapılmış olan formu kullanılmıştır. Ölçek ilk biçiminde derin, yüzeysel ve erişilme biçiminde üç faktör altında toplanan 43 maddeden oluşmuş fakat yapılan çalışmalar sonucunda erişilme faktörünün yeterince güçlü olmadığı tespit edildikten sonra yine Biggs, Kember ve Leung (2001) tarafından iki faktörlü olarak düzenlenmiştir (Yılmaz, Orhan, 2011). Ölçek derin yaklaşım faktörü altında “derin motivasyon” ve “derin strateji” alt başlıklarını, yüzeysel yaklaşım faktörü altında ise “yüzeysel motivasyon” ve “yüzeysel strateji” alt başlıklarını içermektedir. Yapılan geçerlik çalışmalarında ise Yılmaz ve Orhan (2011), ölçeğin alt başlıklarının Türk öğrencilerle yapılan uygulamada geçerli bir netice vermediğini, bu sebeple alt boyutların dikkate alınmadığı iki faktörlü bir yapının test edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Her iki faktör içerisinde 10’ar maddeden toplam 20 maddelik ölçekte cevap seçenekleri “Hiç Geçerli Değil” “Bazen Geçerli” “Yarı Yarıya Geçerli” “Sık sık Geçerli” “Tamamen Geçerli” biçiminde sıralanmaktadır. Ölçek maddeleri öncesinde sınıf, cinsiyet, başarı düzeyi ve mezun olunan lise gibi 4 farklı değişken, cevaplara yönelik karşılaştırmalar yapmak amacıyla araştırmacı tarafından ölçeğe ilave edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları ile akademik başarı ilişkisinin sorgulanmasında öğrenci transkript notları baz alınmış ve tamamlanan 2014 – 2015 eğitim öğretim yılı bahar dönemi sonunu yansıtan Dörtlü Sistem puanları, başarı puanları olarak değerlendirilmiştir. Bu puanlar da kendi içinde düşük-orta-yüksek şeklinde gruplandırılmış ve gruplar arasında bir ilişkinin olup olmadığı sorgulanmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Çalışmada ilk olarak Cronbach’s Alpha güvenirlik ölçümü yapılmış ve sonuç 0,77 olarak bulunmuştur. Takiben çalışma grubuna ait tanımlayıcı bulguların elde edilmesi ve ölçek maddelerine verilen cevapların tespiti amacıyla frekans ve yüzde dağılımı belirlenmiştir. Yüzde ölçümleri sonrasında faktörlere yönelik toplam yükler belirlenerek çeşitli değişkenlere yönelik karşılaştırmalı ölçümler yapılmıştır. Elde edilen veriler normallik dağılım testine tabi tutulmuş ve normal dağılıma uygun olmadığı tespit edildikten sonra parametrik olmayan testlere başvurulmuştur. Ölçek maddeleri öncesinde sorulan cinsiyet, sınıf gibi değişkenlere yönelik ölçümlerde Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Ölçümlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Çalışmadan elde edilen bulgular ve yorumları aşağıda maddeler halinde verilmiştir. Değişkenlere yönelik karşılaştırma tablolarında, derin ve yüzeysel yaklaşım ile ağırlıklı yaklaşımın türü bir arada değerlendirilmiştir.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın birinci alt problemi; ‘Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımı türü ve bunun cinsiyete göre dağılımı nedir?’ şeklindedir. Sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre:

Tablo 2. Yaklaşım Türü ve Yaklaşım Türünün Cinsiyete Göre Dağılımına Yönelik Frekans Değerleri

Grup	Yaklaşım	f	%
Genel	Derin	100	%61
	Yüzeysel	64	%39
Kız	Derin	65	%63,7
	Yüzeysel	37	%36,3
Erkek	Derin	35	%56,5
	Yüzeysel	27	%43,5

Tablo 2’de yer alan yaklaşım türü bilgilerine göre **çalışma grubu** ağırlıklı olarak **‘Derin Yaklaşım’(%61)** türünü tercih etmiştir. Devamında cinsiyete göre yaklaşım tercihlerinin de hem kız, hem de erkeklerde yine genel sonuçlardaki gibi derin yaklaşım yönünde olduğu görülmektedir. Dağılım sonuçlarında kısmen **kızların (%63)** kendi içindeki yüzdeler dağılım itibariyle **erkeklerden (%56)** daha fazla **‘Derin Yaklaşım’** a sahip olduğu söylenebilir.

Chan, 2007’ye göre ‘Yüzeysel Yaklaşım’ genellikle ezberden öğrenme ve tekrar stratejileri yardımı ile bilginin arttırılarak öğrenilmesine bağlıken, ‘Derin Yaklaşım’ ise geniş kapsamlı ve yansıtıcı okuma vasıtasıyla ifade edilen anlamları kavramayı ve öğrenmeyi üst düzeyde gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır.

Buna göre çalışma grubunda bulunan müzik öğretmeni adaylarının % 61 oranında ‘Derin Yaklaşım’ı yansıtması ile öğrencilerin ders çalışmanın önemli bir boyutu olan ‘okuma’larında kapsamı geniş tutarak, varsa eksikliklerinin nerelerde olduğunu analiz ettikleri, bu eksikliklerin giderilmesi için ne tür tamamlayıcı çalışmalar yapmaları gerektiği konusunda düşündükleri (yansıtıcı okuma), okuma ve çalışma esnasında karşılaştıkları bilgileri ezberlemekten ziyade anlama ve kavrama çabası içinde oldukları söylenebilir. müziğin hem sanatsal hem de eğitim boyutu birlikte düşünüldüğünde, müzik öğretmeni adaylarının bu disiplinin eğitiminde gerekli olan derinlemesine yaklaşımı göstermesi önemli bir kazanım olarak düşünülebilir. Çünkü müzik bilişsel, devinişsel ve duyuşsal boyutları diğer disiplinlere oranla daha yoğun olan bir eğitim disiplini.

Derin yaklaşımı erkeklerden daha çok kız öğrencilerin sergilemesi de, kız ve erkek müzik öğretmeni adaylarının branş eğitimlerine nasıl yaklaştığı ve bu anlamda dikkat edilecek hususların neler olduğu konusunda eğitimcilerin alacağı tedbirlerin neler olması gerektiğine dönük bazı göstergeler sunmaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın ikinci alt problemi; Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile ‘Akademik Başarı Düzeyleri’ değişkeni arasında bir ilişki var mıdır? şeklindedir. Sonuçlar Tablo 4’de sunulmuştur. Buna göre:

Tablo 3. Başarı Düzeyine Yönelik H Testi ve Aritmetik Ortalama Sonuçları

Faktör	Grup	Sıra Ort.	sd	X ²	p
Yaklaşım Türü (Derin – Yüzeysel)	Düşük	94,00	2	4,08	,130
	Orta	77,97			
	Yüksek	85,40			
Çalışma Grubu	Başarı Puan Ort.				
Kız	2,46				
Erkek	2,34				

Tablo 3'te görüldüğü üzere; yaklaşım türleri ayrımı yapılmadan tüm öğrencilerin başarı puanları, dörtlü sisteme göre düşük-orta-yüksek başarı grupları olarak gruplandırıldı. Bu gruplar arasında yapılan analizler sonucunda **başarı düzeyine yönelik anlamlı farklılık oluşmadığı** ($p < .05$) görüldü. Bu sonuçlara göre grubu oluşturan öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları başarı düzeylerine göre belirlenmemekte, başarı ile yaklaşımlar arasında bir ilişki bulunmamaktadır.

Ancak çalışma grubunda bulunan kız öğrencilerin '**Derin Yaklaşım**' ı daha fazla benimsemeleri ile kız öğrencilerin aritmetik ortalamalarının (2,46) erkeklere nazaran (2,34) daha yüksek olması arasında paralel bir ilişki kurulabilir. Bir başka deyişle bu bulgu; 'kızların erkeklere oranla derin yaklaşımı daha fazla benimsemiş olmaları, onların erkeklerden daha yüksek başarı ortalaması elde etmelerine neden olmuştur' şeklinde yorumlanmaya da müsaittir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın üçüncü alt problemi; Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile 'Öğrenim Gördükleri Sınıf Düzeyi' değişkeni arasında bir ilişki var mıdır? şeklindedir. Sonuçlar Tablo 4'de sunulmuştur. Buna göre:

Tablo 4. Sınıf Düzeyine Yönelik H Testi Sonuçları

Faktör	Grup	Sıra Ort.	sd	X ²	p
Yüzeysel Yaklaşım	1. Sınıf	61,94	3	13,43	,004
	2. Sınıf	81,15			
	3. Sınıf	99,46			
	4. Sınıf	88,91			
Derin Yaklaşım	1. Sınıf	100,38	3	7,82	,050
	2. Sınıf	75,85			
	3. Sınıf	75,87			
	4. Sınıf	78,07			
Yaklaşım Türü	1. Sınıf	98,50	3	9,25	,026
	2. Sınıf	80,63			
	3. Sınıf	74,55			
	4. Sınıf	75,66			

Tablo 4'e göre **sınıf düzeyinde derin ve yüzeysel yaklaşımlar ile yaklaşım türü, gruplara göre farklılık göstermiştir**. Sonuçlar incelendiğinde her üç seçenekte de $p < .05$ düzeyine göre **anlamlı fark olduğu** tespit edilmiştir. Sıra ortalaması değerleri incelendiğinde **yüzeysel yaklaşımda üçüncü sınıflar, derin yaklaşım ve yaklaşımın türü düzeyinde ise birinci sınıflar** yönünde eğilim gerçekleşmiştir. Bu duruma göre derin yaklaşımı ağırlıklı olarak birinci sınıfların, yüzeysel yaklaşımı ise ağırlıklı olarak üçüncü sınıfların temsil ettiği söylenebilir.

Bu bulguya göre ‘Derin Yaklaşım’ daha çok çalışma grubunun 1. Sınıfında okuyan öğrencileri tarafından benimsenmektedir. 1. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin böyle bir yaklaşım göstermeleri; onların lisans eğitimlerinin başlangıcında olmalarının verdiği yabancılık ve tedirginlikle; lisans programına ve öğretim elemanlarına alışma, yabancıları bazı dersleri daha ciddiyetle takip etme, bir başka deyişle eğitimlerini baştan sıkı tutma düşüncesi ile hareket etmeleri olabilir. Nitekim tabloda sınıf düzeyleri ilerledikçe yüzeysel yaklaşıma dönük bir eğilimin olduğu görülebilmektedir.

Bu durum aynı zamanda lisans programında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının, ders çalışma yaklaşımları konusunda yeterince yönlendirilemedikleri veya kendilerinin yüzeysel olarak ders çalışılması ile de sınıf geçilebildiği yönünde bir düşünce geliştirmiş olabilecekleri şeklinde de yorumlanabilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Çalışmanın dördüncü alt problemi; ‘Çalışma grubundaki müzik öğretmeni adaylarının yansıttıkları ders çalışma yaklaşımları ile ‘Mezun Olunan Lise’ değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?’ şeklindedir. Sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur. Buna göre:

Tablo 5. Mezun Olunan Lise Düzeyine Yönelik U Testi Sonuçları

Faktör	Grup	Sıra Ort.	U	p
Yüzeysel Yaklaşım	AGSL	81,11	2172,5	,486
	Diğer	87,28		
Derin Yaklaşım	AGSL	83,91	2171	,482
	Diğer	77,68		
Yaklaşım Türü	AGSL	85,44	1975,5	,082
	Diğer	72,39		

Tablo 5’de yer alan karşılaştırmalı ölçümlerde **mezun olunan lise** değişkenine yönelik **anlamli bir fark bulunamamıştır**. Yani müzik öğretmeni adaylarının güzel sanatlar liseleri veya diğer liselerden mezun olmuş olmaları, onların ders çalışma biçim ve eylemlerine dönük bir farklılığa neden olmamaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

1. Araştırma kapsamında ders çalışma yaklaşımları incelenen 164 kişilik **çalışma grubu**; ağırlıklı olarak (%61 oranında) **‘Derin Yaklaşım’** türünü tercih etmiştir. Buna göre müzik öğretmeni adayları; ders çalışmanın önemli bir boyutu olan ‘okuma’larında kapsamı geniş tutmakta, varsa eksikliklerinin nerelerde olduğunu analiz etmekte, bu eksikliklerin giderilmesi için ne tür tamamlayıcı çalışmalar yapmaları gerektiği konusunda düşünüp, çözüm aramakta, okuma ve çalışma esnasında karşılaştıkları bilgileri ezberlemekten ziyade, anlama ve kavrama çabası içinde olmaktadır.

Müzik öğretmeni adaylarının müzik eğitim süreçleri için gerekli olan ders çalışmalarında **‘Derin Yaklaşım’** ı tercih etmeleri, müzik disiplininin kendine has özellikleri açısından düşünüldüğünde, önemli ve olumlu bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

2. Müzik öğretmeni adaylarının ‘cinsiyete göre ders çalışma yaklaşımları’na dönük analizler sonucunda, hem kız öğrenciler hem de erkek öğrencilerin ‘**Derin Yaklaşım**’ı benimsedikleri, ancak **kız öğrencilerin(%63)** kendi içindeki yüzdelik dağılım itibariyle **erkeklerden (%56)** daha fazla ‘**Derin Yaklaşım**’ a sahip oldukları söylenebilir.

Kız öğrencilerin ‘**Derin Yaklaşım**’ ı erkeklerden daha çok sergilemesi, mesleki müzik eğitimi kurumlarındaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin planlanması, organize edilmesi ve değerlendirilmesi aşamalarında eğitimcilere önemli ipuçları sunabilir.

3. Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer sonuca göre; öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları ile akademik başarıları arasında **anlamli bir fark olmamakla birlikte**; çalışma grubundaki kız öğrencilerin akademik ortalamalarının (Dörtlü Sistem: 2,46) erkeklerden (Dörtlü Sistem: 2,34) daha yüksek olmasının, kızların derin ders çalışma yaklaşımını daha fazla sergiliyor olmaları ile bir ilişkisi olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

4. Araştırmanın alt problemlerinden birinin analizine göre; müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımları ile öğrenim gördükleri **sınıf düzeyi arasında anlamli fark olduğu** tespit edilmiştir. Bu duruma göre ‘**Derin Yaklaşım**’ ı ağırlıklı olarak **birinci sınıfların**, ‘**Yüzeysel Yaklaşım**’ı ise ağırlıklı olarak **üçüncü sınıfların** temsil ettiği söylenebilir.

Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin böyle bir yaklaşım göstermelerinin nedeni; onların lisans eğitimlerinin başlangıcında olmalarının verdiği yabancılık ve tedirginlikle; lisans programına ve öğretim elemanlarına alışma sürecinde olmaları, yabancıları oldukları bazı dersleri daha ciddiyetle takip etme zorunluluğu hissetmeleri ve bu düşüncelerinin ders çalışma yaklaşımlarına yansması şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırma bulgularına göre; sınıf düzeyleri ilerledikçe öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları ‘**Derin Yaklaşım**’ dan ‘**Yüzeysel Yaklaşım**’a dönük bir eğilim göstermektedir. Bu sonuç; lisans programında öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarının, ders çalışma yaklaşımları konusunda yeterince yönlendirilemedikleri veya içinde buldukları süreci etkileyen pek çok unsur nedeni ile; yüzeysel olarak ders çalışılması ile de sınıf geçilebildiği yönünde bir düşünce geliştirmiş ve bunun sonucunu da almış olabilecekleri şeklinde yorumlanabilir.

5. Araştırma kapsamında ulaşılan bir diğer sonuca göre; müzik öğretmeni adaylarının ders çalışma yaklaşımları ile **mezun oldukları lise türü** değişkenine yönelik **anlamli bir fark bulunamamıştır**. Yani müzik öğretmeni adaylarının güzel sanatlar liseleri veya diğer liselerden mezun olmuş olmaları, onların ders çalışma biçim ve eylemlerine dönük bir farklılığa neden olmamaktadır.

ÖNERİLER

Çalışma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunmak mümkündür.

1. Ders çalışma yaklaşım ve yöntemleri hakkında yeterli bilgi ve algı düzeyine sahip olmayan öğrencilerin sağlıklı ders çalışma konusunda problemler yaşayacağını öngörebiliriz. Nasıl ders çalışılacağı, ders çalışmanın ve planlı olmanın önemi hususlarında yapılan bilgilendirmeler ile öğrencilerin ders çalışma yaklaşımları şekillendirilmeli ve onların bu konudaki algıları geliştirilmelidir.

2. Müzik; bilişsel, devinişsel ve duyuşsal boyutları diğer disiplinlere göre daha yoğun olma potansiyeli taşıyan bir eğitim disiplindir. Bu disiplinin eğitimi için giriştikleri ders

çalışmalarında, ‘Derin Yaklaşım’ı göstermeleri için müzik öğretmeni adaylarına rehberlik edilmeli, öğrenciler ders çalışma yaklaşımları hakkında bilinçlendirilerek yönlendirilmelidir.

3. Müzik eğitimi; içinde müzik sanatının eğitimini de barındıran kazanımlarla örülü bir disiplindir. Yani müzik eğitimi bir başka boyutu ile sanat eğitimini de kapsar. Müzik eğitiminde bilgi, beceri ve düşünceler, ezberlenmekten ziyade anlaşılma, kavranma ve özgün bir anlayış veya düşünce oluşturabilme çabasını gerektirir. Müzik ve müzik sanatı eğitiminin bu kendine özgülüğü düşünüldüğünde, ders çalışırken sergilenecek yaklaşımın ‘Derin Yaklaşım’ olması gerektiği daha net görülür.

4. Eğitimciler; kendi alanlarının gerektirdiği ders çalışma yaklaşımları hakkında bilinçli olmalı ve öğrencilerini bu yaklaşımların gerektirdiği yaşantılara sokacak düzenekler hazırlamalıdır.

KAYNAKLAR

- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129 – 142.
- Altun, S. (2013). Öğretmen adaylarının ders çalışma yaklaşımlarının üniversite türüne, öğrenim görülen alana ve cinsiyete göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 227 – 233.
- Aluja, A. & Blanch, A. (2004). Socialized personality, scholastic aptitudes, study habits and academic achievement: exploring the link. *European Journal of Psychological Assessment*, 20(3), 157 – 165.
- Bessant, K. (1997). The development and validation of scores on the mathematics information processing scale (MIPS). *Educational and Psychological Measurement*, 57(5), 841–857.
- Biggs, J. (1987). The study process questionnaire SPQ: Manual. Hawthorn, Vic.: Australian Council for Educational Research.
- Biggs, J., Kember, D. & Leung, D. Y. P. (2001). The revised two-factor study process questionnaire: R-SPQ-2F. *British Journal of Educational Psychology*, 71, 133 – 149.
- Boehler, M. L., Schwind, C. J., Folse, R., Dunnington, G., Markwell, S. & Dutta, S. (2001). An evaluation of study habits of third-year medical students in a surgical clerkship. *The American Journal of Surgery*, 181, 268 – 271.
- Chan, K. (2003). Hong Kong teacher education students’ epistemological beliefs and approaches to learning. *Research in Education*, 69, 36 – 50.
- Chan, K. W. (2007). Hong Kong teacher education students epistemological beliefs and their relations with conceptions of learning and learning strategies. *The Asia Pacific Education Researcher*, 16(2), 199 – 214.
- Chan, M. S. C., Yum, Y. C. K., Fan, R. Y. K., Jegede, O. & Taplin, M. (1999). *A comparison of the study habits and preferences of high achieving and low achieving open university*

- students 13th Annual Conference of the Asian Association of Open Universities, 14 – 17 October, Beijing.
- Deryakulu, D. (2004). Üniversite öğrencilerinin öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile epistemolojik inançları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 38, 230 – 249.
- Erdamar, G. (2010). Öğretmen adaylarının ders çalışma stratejilerini etkileyen bazı değişkenler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 38, 82 – 93.
- Harper, G. & Kember, D. (1986). Approaches to study of distance education students. *British Journal of Education Technology*, 3(17), 212–222.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Tanrıoğen, A. (Edt.)*Bilimsel Araştırma Yöntemleri İçinde*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Marton, F. & Säljö, R. (1976). On Qualitative Differences in Learning: I – Outcome and Process. *British Journal of Educational Psychology*, 46, 4 – 11.
- Matthews, D. (1996). An investigation of learning styles and perceived academic achievement for high school students. *Clearing House*, 69(4), 249–254.
- Memiş, A. D. (2007). Öğrencilerin çalışma oryantasyonlarını etkileyen demografik faktörler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 291 – 321.
- Newble D. I. & Entwistle N. J. (1986). Learning styles and approaches: implications for medical education. *Medical Education*, 20.162–75.
- Olpak, Y. Z. & Korucu, A. T. (2014). Öğrencilerin ders çalışma yaklaşımlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 333 – 347.
- Ozan, C. & Çiftçi, M. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme yaklaşımları tercihleri ve öğrenmeye ilişkin algılarının incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(1), 55 – 66.
- Ramsden P. & Entwistle N. J. (1981). Effects of academic departments on students' approaches to studying. *British Journal of Educational Psychology*, 51, 368–83.
- Temelli, A. & Kurt, M. (2010). Eğitim fakültesi ve fen fakültesi biyoloji öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 27–36.
- Thompson, M. & O'Brian, T. (1991). Learning styles and achievement in post secondary classrooms. *Pape rpresented at the annual conference of the American Education Research Association, Chicago*.
- Topkaya, N., Yaka, B. & Öğretmen, T. (2011). Öğrenme ve ders çalışma yaklaşımları envanteri'nin uyarlanması ve ilgili yapılarla ilişkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 192 – 204.

- Tümkaya, S. & Bal, L. (2006). Çukurova üniversitesi öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 313–326.
- Uluğ, F. (1981). *Verimli Çalışma Alışkanlıkları Kazandırma Konusunda Yapılan Rehberliğin Okul Başarısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ünal, M. (2009). *Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerin yabancı dil çalışma alışkanlıkları ve akademik başarıya etkisi*. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi, 1 – 3 Mart, Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Wilson, J. E. (1988). Implications of learning strategy research and training: What it has to say to the practitioner. In C. E. Weinstein, E. T. Goetz, & P. A. Alexander (Eds.), *Learning and study strategies: Issues in assessment, instruction, and evaluation*. (pp.323-331). San Diago, CA: Academic Press.
- Yenilmez, K. & Özbey, N. (2007). İlköğretim öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1 – 16.
- Yılmaz, M. B & Orhan, B. (2011). Ders çalışma yaklaşımı ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(159). 69 – 83.
- Zhang, L. & Stenberg, R.J. (2001). Are learning approaches and thinking styles related? A study in two Chinese populations. *The Journal of Psychology*, 134 (5). 469–489.